

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В КОМУНІКАЦІЯХ МУЗИЧНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Жуков В.П., ст.викладач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди

Стрімкий розвиток інформаційних технологій швидко змінює середовище діяльності сучасного фахівця в напрямі використання цих технологій у викладанні навчальних дисциплін. Музична освітня діяльність тісно пов'язана з необхідністю використання різноманітних мультимедійних ресурсів .

Зміна парадигми викладання в музичному освітньому середовищі спричиняє зміну соціально-комунікаційних технологій в інформаційному освітньому просторі. Запровадження мультимедійних ресурсів є навчальний процес при викладанні музичних дисциплін призводить до формування нового освітнього комунікаційного середовища з новими каналами і засобами передачі інформації та необхідністю адаптації індивідуума до нових умов.

Вони формують особливу соціокультурну і технологічну можливість для створення інформаційного поля, яке всюди оточує сучасну людину. У часи інформаційних перетворень збільшується соціальна, культурна й освітня роль мультимедіа, де фахівці отримують різні типи інформації як нового ресурсу активізації інтересів і рівня компетентності за допомогою мультимедійних технологій.

Поява нових технологічних прийомів надає можливість передавати зміст інформації за допомогою різних способів, доступних для сприйняття різними засобами інформаційно-комунікативних технологій та шляхом інтерактивної взаємодії з аудиторією. У сучасній

соціокультурній ситуації весь спектр інформаційно-комунікаційних технологій, Інтернет, що особливо інтенсивно розвивається, стає все більш ефективним засобом як реалізації індивідуального творчого потенціалу, так і продуктивної колективної співпраці з метою рішення загальних проблем. Розвиток на основі вільного доступу до інформації (арт-сервери, листи-розсилки, відеоконференції тощо), в цілому, підвищує динамізм культури і суспільних зв'язків.

У навчальному процесі сьогодні також необхідні цифрові ресурси для навчання музиці безпосередньо в комп'ютерному класі. За своїм призначенням мультимедійні ресурси можуть бути декількох видів.

В першу чергу, це мультимедійні ресурси, що містять фонограми музичних творів, які призначені для прослуховування на заняттях або в позаурочний час (зокрема, удома). Використання музичних творів на уроках вимагає відповідного оснащення та технологічної бази вищих навчальних закладів. Оснащення комп'ютерних класів дає можливість істотно спростити роботу з фонограмами і поліпшити якість звучання порівняно з устаткуванням, яке традиційно використовувалося на уроках музики.

Щоб ефективно використовувати аудіо-ресурси в навчальному процесі, викладачеві необхідна хороша попередня підготовка, щоб відтворення і повторення відтворення фонограм не забирало багато часу на уроці. До того ж на відміну від зображення чи тексту, які можна залишити видимими на тривалий час, звуковий ресурс стає повністю недоступним відразу ж після завершення його відтворення. Це означає, що студент, який щось пропустив у момент звучання, не має можливості компенсувати упущене. Навіть якщо викладач готовий повторити запис, то він, як правило, відтворюється цілком, а знайти конкретний фрагмент без спеціальної підготовки важко. Все це затрудняє планування уроку.

Тому до складу мультимедійних технологій входять засоби, які дозволяють викладачу при підготовці до уроку розмітити фонограму спеціальними маркерами. Завдяки цьому можна істотно скоротити витрати часу на пошук потрібних фрагментів звучання безпосередньо в аудиторії, зробити подачу матеріалу більш насиченою і ефективною. Подібні засоби можуть використовуватися так, що вчать формувати набір «звукових цитат», тобто малих фрагментів звучання, покликаних ілюструвати текст або зображення в домашній роботі студента, конспекті виступу на уроці, презентації.

Також можливе використання цифрових фонограм для розучування музичних творів. Крім записів музичної класики та інших творів для прослуховування, до навчального процесу слід залучати спеціальні записи навчального характеру. Вони, в основному, призначені для ілюстрації матеріалу, що вивчається на уроці, а також для використання в процесі розучування тих або інших творів. До першої категорії належать, наприклад, фрагменти звучання різних інструментів; приклади, що ілюструють такі поняття, як ритм, лад, гармонія тощо. Як приклад ресурсів, які належать до другої категорії, можна навести різні «мінусовки»: наперед записаний акомпанемент до розучуваних пісень; мелодії, до яких потрібно підібрати акорди тощо.

Наявність таких фонограм дозволяє розвантажити викладача, який традиційно вимушений брати на себе виконання всіх навчальних музичних матеріалів, розширити список розучуваних творів, а головне, - завдяки набору фонограм студенти можуть удосконалюватися в музиці і в позаурочний час.

Основним музичним інструментом для студентів на заняттях в спеціально оснащеному кабінеті повинна стати MIDI-клавіатура. З її допомогою здійснюється управління музичним комп'ютером. Якоюсь мірою MIDI-клавіатура дозволяє сформувати навички гри на музичному

інструменті. У даному курсі, разом з освоєнням клавіатури, важливою складовою є усвідомлення того, що студенти вчать зв'язку між своїми діями з клавіатурою і реакцією комп'ютера, тобто тією поведінкою, яка диктується вибраним програмним забезпеченням. Залежно від конкретних цілей, що вирішуються на уроці, викладач може використовувати на заняттях стандартні програмні засоби, що поставляються з комп'ютером, або інші, підібрані виходячи з власного бачення і можливостей.

Сучасною також є візуальна підтримка музичних занять, яка включає знайомство студентів з творами культури, в значній мірі засноване на вивченні різних засобів виразності в зіставленні з досвідом уявленням про навколишній світ. Тому для студентів дуже важливий досвід зіставлення музики і витворів мистецтва і літератури. Використання комп'ютера в поєднанні з проектором і екраном дозволяє доповнити прослуховування музичних творів візуальним рядом. Він може бути запропонований авторами медіаресурсу або складений вчителем для ілюстрації тих творів музичної культури, які він збирається слухати і аналізувати разом з своїми студентами. До складу мультимедійних ресурсів включаються художні репродукції, фотографії, фрагменти поетичних творів, які можуть бути використані для створення «візуального акомпанементу». З них можна скласти візуальний ряд – послідовність слайдів, тобто екранних форм, які можуть містити довільні зображення і тексти. Можливість переходити в процесі прослуховування музичного твору від одного слайду до іншого дозволяє акцентувати у візуальній формі зміну характеру твору, який виконується появу в музиці нової теми, зміну настрою. Можна використовувати підбірки слайдів, що ілюструють різні твори курсу, який вивчається. У той же час викладачу надається можливість змінити склад фільму слайду, виключивши ті або інші

слайди, перебудувати послідовність показу, уточнити час зміни слайдів.

Сучасними є також інструменти аудіо-візуального конструювання, засоби візуального супроводу музичних творів, що можуть бути використані викладачем в готовому вигляді. До складу електронної частини входить інструментарій, який дозволяє створювати з медіаресурсів слайди і компоувати їх у вигляді фільмів слайду. Завдяки цьому викладач може проявити свій творчий потенціал, створюючи візуальний акомпанемент за своїм баченням до будь-якого музичного твору, взятого з фонотеки. У принципі, робота з цим інструментарієм доступна і студентам, тому вони можуть разом з викладачем аналізувати свої враження від почутої музики, проглядаючи ресурси і перетворюючи їх на слайди. Такий досвід може бути корисний для закріплення навиків роботи з різними видами інформації, які формуються, головним чином, на уроках інформатики.

Таким чином, народження мультимедійного типу комунікацій у освітньому музичному процесі висуває на порядок денний питання як вивчення, так і регулювання культурних процесів в Інтернет-просторі (зокрема організаційного, правового, естетично-етичного, соціокультурного), технічних і інформаційно-комунікаційних інновацій, збереження і передачі культурної спадщини в електронному вигляді, що зумовило осмислення мультимедіа з позиції освітніх процесів.